

Universitets Statistiske Institut

Studiestræde 6

1455 København K

(01) 15 21 66 / 348

Juni 1976.

Til Rigsarkivet.

Vedr.: Relationen mellem de tre eksisterende magnetbåndsregistre over danske emigrantdata fra perioden 1868-1899.

Den fælles grundkilde til de tre magnetbåndsregistre er Politiets Udvandringsprotokoller, der nu opbevares på Landsarkivet for Sjælland. Initiativet til excerpering af disse protokoller for perioden 1868-1899 og for hulning af det udskrevne materiale på 80-kolonners hulkort blev taget af folketingsbibliotekar, dr. phil. K. Hvidt i forbindelse med et disputatsarbejde, Flugten til Amerika - eller Drivkræfter i masseudvandringen fra Danmark 1868-1914, Universitetsforlaget i Århus (1971).

Magnetbåndsregister nr. 1.

binær version

fil 180

2 bånd 20108 20109

Daværende stud.polit. Erik Landgreen har det tekniske ansvar for den første magnetbåndsversion, der blev skabt på grundlag af hulkortmaterialet. Den anvendte edb-installation var en IBM-computer af typen 7090/7094, opstillet ved Danmarks tekniske Højskoles datacenter, NEUCC. På grund af datasættets størrelse - ca. 172.000 hulkortbilleder - samt som følge af de dengang eksisterende tekniske muligheder valgte man en lagringsform i binær repræsentation. PACK/UNPACK-proceduren blev udført ved hjælp af et særligt ASSEMBLER-program. Et magnetbånd med det færdige datasæt i binær repræsentation blev afleveret til Rigsarkivet ved projektets afslutning. (2 bånd).

Magnetbåndsregister nr. 2.

(allede afleveret til RA)

fil 181

2 bånd (sept. 72)

vol. S20164 og S20205

I forbindelse med det inter-nordiske forskningsprojekt, 'Nordic Emigration', der med støtte af Nordisk Kulturfond iværksattes i 1971,

opstod problemet om fornyet anvendelse af magnetbåndregister nr. 1 til analytiske formål. I mellemtiden var man ved NEUCC imidlertid gået over til en tredjegenérations edb-maskine af typen IBM 360 Model 75. Som bekendt er IBM 7090/94 en såkaldt 'ord-maskine' (6 bit) mens IBM 360 og 370 - serierne er 'oktet-maskiner' (8 bit). Ved Rigsarkivet havde man intet foretaget sig i retning af konvertere det binært pakkede magnetbåndregister nr. 1 til en version, der kunne informationsbehandles med oktet-maskiner. Dette arbejde blev overdraget undertegnede lektor Hans Oluf Hansen ved Universitetets Statistiske Institut. Under konverteringsbestræbelserne blev det imidlertid klart, at der havde været en fejl i Erik Landgreens PACK/UNPACK-program. Af tidsmæssige grunde indstilledes arbejdet med at diagnosticere denne fejl og dens konsekvenser for de statistiske tabeller. I stedet for blev hulkort-materialet - i alt ca. 80 kasser - indlæst på ny, Hulkortmaterialet opbevares på Christiansborgs tagetage. Indlæsningen forløb forbløffende godt. Hulkortene havde tilsyneladende ikke taget skade af den omtalte opbevaringsform. Resultatet blev magnetbåndregister nr. 2, som blev skabt med IBM 360/75 ved NEUCC. Repræsentationsform: Hulkortbilleder i EBCDIC. To kopier af dette register er deponeret ved Rigsarkivet. (2 bånd).

Magnetbåndregister nr. 3. F39 og F40 (kopi) Fil 182

Konverteringsspørgsmålet samt en mere præcis diagnosticering af fejlen i Erik Landgreens PACK/UNPACK-assemblerprogram i forbindelse med magnetbåndsversion nr. 1 rejser en række interessante principielle edb-tekniske problemer. Disse blev taget op af stud.scient. soc. Jørgen Flensholt og stud. polit. Gunnar Ytting Petersen, som begge har været tilknyttet Universitetets Statistiske Institut som beregnere i form af en studenteropgave indenfor DATAMATIK II ved det statsvidenskabelige studium. Resultaterne af disse udpakningsbestræbelser, der foretoges ved datacentret RECKU på en UNIVAC 1110 -maskine (ord-maskine, 6 bit), samt resultatet af de foretagne rettelser af fejlen i Landgreen-programmet foreligger i form af magnetbåndregister nr. 3, der er afleveret til Rigsarkiver i to kopier. (2 bånd).

Hans Oluf Hansen
HANS OLUF HANSEN

cc dr.phil. K. Hvidt, stud. polit. G. Ytting Petersen, stud. soc.
scient. J. Flensholt